

Z A P I S N I K OGLEDA DOBRE PRAKSE V BARCELONI

Aktivnost: Ogled dobre prakse (benchmarking) v Kataloniji – Barcelona / Španija, za skupino promocija poklicev Munus 2 in mape učnih dosežkov ter OIN v projektu Munus 2

Čas izvajanja: 3.5.2011 – 6.5.2011

Organizacija: Metka Ritonja, prof., promocija poklicev Munus 2 na SŠGT Maribor

Prisotni:

- skupina za promocijo poklicev Munus 2 – Vanesa Frančeškin, Mojca Štubelj, Metka Ritonja, Mirjana Erlah-Košnik, Marjetka Pajk, Andrej Tomc;
- skupina mape učnih dosežkov in OIN – Suzana Vadnu, Vesna Pogačnik, Maja Gorenc, Irena Četina, Lijana Medič Jermančič
- ravnateljica SŠGT Maribor mag. Slavica Dobnik in Valerija Pekušek Cvikl, tehnična pomoč Munus 2 na SŠGT Maribor

Način potovanja: avtobusni prevoz Maribor – Benetke – Maribor, letalski prevoz Benetke – Barcelona – Benetke.

Program

Originalni program v angleškem jeziku je bil na našo pobudo sestavljen na ministrstvu za šolstvo Katalonije v Barceloni in je v prilogi zapisnika. Od prvotnega programa, ki smo ga predlagali s strani Munus 2, se zaradi racionalizacije izvedbe razlikuje v nekaterih podrobnostih (npr. spremenjena lokacija sprejema zaradi prezasedenosti, namesto delavnic smo se zaradi organizacije dela na ministrstvu in v šolskem centru ter časovne stiske dogovorili za diskusijo in neposredno izmenjavo izkušenj), kar pa ni v ničemer vplivalo na kakovost izvedbe aktivnosti, saj so bili realizirani vsi zastavljeni cilji ogleda dobre prakse.

Ob tem se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so pripomogli, da smo benchmarking lahko izvedli: Ministrstvu za šolstvo in šport RS, Veleposlaništvu RS v Madridu, Veleposlaništvu Španije v Sloveniji, častnemu konzulu za Slovenijo v Barceloni in predvsem gospe Angels Font Burre, ki je kljub časovni stiski in številnim obveznostim našla čas tudi za našo aktivnost v okviru projekta Munus 2.

3.5.2001 – Prihod in namestitev

4.5.2011 – Sprejem na šolskem ministrstvu Katalonije / Institut OBERT DE CATALUNYA:

- seznanitev s šolskim sistemom, s kurikuli, s promocijo poklicnega izobraževanja, z načinom evalviranja dosežkov učencev in osebni oz. prilagojeni kurikulum (mag. Angels Font Burre, vodja programov za izmenjavo s tujino na ministrstvu za šolstvo, Marta Nel, svetovalka za tehniško izobraževanje in vodja razvoja kurikulumov na šolskem ministrstvu ter mag. Maria Pascual, svetovalka za mednarodne programe v poklicnem izobraževanju na ministrstvu za šolstvo);
- diskusija in izmenjava izkušenj.

5.5.2011 – Sprejem v šolskem centru za tehniško izobraževanje / Institut Escola del Treball (VET college):

- ogled šolskih prostorov in okolice, seznanitev s poklicnim oz. strokovnim izobraževanjem, z načinom in z organizacijo dela na šoli na vseh ravneh (učenci, učitelji, delodajalci, vodstvo), z načinom promoviranja šole in poklicev, z osebnim oz. prilagojenim kurikulumom in z načinom evidentiranja dosežkov učencev;
- diskusija in izmenjava izkušenj.

6.5.2011 – Evalvacija ogleda dobre prakse:

- pregled gradiva (avla hotela Front Maritime), diskusija v zvezi z ogledi in predlogi o možnostih sodelovanja s šolami v Barceloni;
- socialno – ekonomski aspekt razvoja mesta Barcelona na primerih dobre prakse razvijanja posameznih poklicnih kompetenc s področja tehnike ter gostinstva in turizma (ogled hotelskih in gostinskih objektov, dosežki gradbene in oblikovalne stroke) ter promocija aktivnosti na ravni mesta Barcelona;
- povratek v Slovenijo

P O V Z E T E K V S E B I N E

4.5.2011 – Sprejem na šolskem ministrstvu Katalonije / Institut OBERT DE CATALUNYA

Katalonija je v zadnjih letih reformirala šolski sistem, ki velja za enega najbolj svežih in fleksibilnih šolskih sistemov v Evropi.

Po uvodnem nagovoru gospe Angels Font Burre, vodje programov za izmenjavo s tujino na ministrstvu za šolstvo, nam je ga. Maria Pascual, svetovalka za mednarodne programe in izmenjave v poklicnem izobraževanju na ministrstvu

za šolstvo, podrobno razložila shemo katalonskega šolskega sistema (v prilogi: powerpoint predstavitev šolskega sistema) in izpostavila posamezne segmente. Poklicno izobraževanje poteka za mlade, odrasle in za zaposlene, vedno bolj priljubljeno je učenje na daljavo (distance learning). Za tiste, ki šolanja niso zaključili, so zanimivi poklicni tečaji. Trenutno je najpopularnejša smer vzgojiteljica. Organizacija poklicnih programov je v domeni ministrstva za šolstvo in socialnih partnerjev. Z neposredno promocijo poklicev se ministrstvo sicer ne ukvarja, vendar pa je izdelalo strategijo promoviranja, kako pritegniti mlade v poklice. Ta strategija zajema predvsem skrbno pripravljene in domišljene izobraževalne programe, ki so v skladu s potrebami na tržišču dela in prilagojeni potrebam tistih, ki se izobražujejo. Šole se promovirajo s svojimi izobraževalnimi programi, trudijo se najti nekaj, česar druge šole ne ponujajo, npr. inovativnost, mobilnost (projekte) ipd., zato praviloma v okolju, ki mu sledijo, nimajo težav z vpisom. Zanimiva ideja je avtobus poklicev v organizaciji ministrstva za šolstvo. Na avtobusu, ki pelje v različna mesta in vasi, ter ima v posameznih krajih tudi do dvodnevni postanek, so strokovnjaki za različna poklicna področja, ki zainteresirane seznanijo z možnostmi šolanja, kariere ipd. za posamezni poklic. Pomembno je, da strokovnjaki mladim povedo, kaj vse lahko z določeno izobrazbo počnejo. Ta akcija traja tri mesece. Na šolah je običajno eden od učiteljev zadolžen za promocijo šole oz. poklicev. Ta učitelj obiskuje osnovne šole, pripravi ob sodelovanju kolegov dneve odprtih vrat ipd. Ideja, vredna posnemanja, so tudi stalne pogovorne ure na kolidžu za vse, ki bi želeli izvedeti informacije v zvezi z izobraževanjem. V Kataloniji so izvedli različne aktivnosti, da bi preusmerili mlade v poklice, vendar ugotavljajo, da za poklice, ki niso aktualni, zanimanja ni – ne zaradi samih izobraževalnih programov, ampak zaradi potreb na trgu dela in želja socialnih partnerjev, ki narekujejo potrebe po izobraževalnih smereh. Od potreb je odvisen tudi ugled poklica. Tako je v zadnjih letih nastalo veliko novih izobraževalnih programov, ki jih sproti aktualizirajo z dodajanjem aktualnih oz. odvzemanjem neaktualnih vsebin. Za promocijo poklicev prirejajo tako imenovane razstave poklicev v obliki sejemske prireditve, referenti so običajno bivši učenci, ki poznajo izobraževanje.

Spremembe izobraževalnih programov so posledica skrbnih analiz trga delovne sile in potreb mladih, s katerimi poskušajo ugotoviti, kdaj in zakaj je potrebno programe spremeniti ali prilagoditi. Vseskozi pa je prisotno socialno okolje (velike gospodarske družbe), ki sooblikuje potrebne spremembe izobraževalnih programov glede na potrebe družbe. Do 45 odstotkov izobraževalnih vsebin smejo šole po regijah prilagoditi potrebam regije, ostale so določene s strani ministrstev za šolstvo posameznih regij. Prav tako ministrstvo za šolstvo določa, katere študijske smeri so potrebne in v katerih regijah. Katalonci so zelo ponosni na to, da njihovi študentje lahko študirajo tudi izven domačih meja, saj obvladajo dva tuja jezika. Praviloma se povsod učijo angleški jezik in jezik, ki ga učenci potrebujejo za poklic oz. v nekem okolju, npr. francoski jezik zaradi

sosestva s Francijo. Veliko je projektov mobilnosti in izmenjav učencev na delovni praksi. Europas je zaenkrat še projekt, ki še ni zaživel, predvsem zato, ker še nima vrednosti kot uradni certifikat.

Gospa Marta Nel, svetovalka za tehniško izobraževanje in vodja razvoja kurikulov na šolskem ministrstvu, nas je podrobno seznanila s poklicnim izobraževanjem, vsebino kurikulov in s shemo modularnega izobraževanja, ki je podobno našemu. Traja 2000 ur, učenci so med šolanjem tudi v podjetjih, več kot 1000 učencev letno pa opravlja delovno prakso v tujini. Učenec, ki znotraj modula ne opravi enega od treh predmetov, lahko zaprosi za delno potrdilo o opravljenem izobraževanju, kar je pomembno ob prestopih na drugo šolo, kjer so moduli drugače oblikovani. Praviloma obsega modul do tri predmete po 33 ur, skupno 99 ur. Modul je lahko tudi povsem novi predmet, ki ga ponuja le neka določena šola. S premišljeno izbiro predmetov oz. vsebin v modulih si šole zagotavljajo vpis. Map učnih dosežkov na šolah ne vodijo v obliki aktivnosti, ki jo izvaja šola, vendar pa učenci sami zbirajo dokumentacijo, ki jo ob zaposlovanju predložijo delodajalcu kot reference. Osebni izobraževalni načrt za učence s posebnimi potrebami obstaja kot prilagojeni kurikulum. Izvajajo različne oblike prilagojenih kurikulov – dodatke h kurikulu zaradi potreb podjetij, prilagoditve za diplomu oz. za potrebe študija, prilagoditve zaradi posebnih potreb učencev ipd.

5.5.2011 – Sprejem v šolskem centru za tehniško izobraževanje / Institut Escola del Treball (VET college)

V šolskem centru nas je sprejel pomočnik ravnatelja, ki nam je po ogledu filma o zgodovini in sedanjosti šole razložil sistem izobraževanja v šolskem centru, možnosti za nadaljnji študij, možnosti zaposlovanja in sodelovanje z okoljem. Za učence s posebnimi potrebami oz. učnimi težavami prilagodijo kurikulum tako, da odvzamejo predmet, ki bi učencu zaradi njegovih specifičnih težav onemogočil napredovanje, in ga nadomestijo z drugimi znanji ali spretnostmi, ki jih učenec zmore. To je razvidno tudi iz zaključnega certifikata, kjer so navedene vse spremembe kurikula in nadomestne oz. manjkajoče vsebine. Na posameznih zahtevnejših smereh dijakov s posebnimi potrebami ni veliko, saj morajo pred vpisom opraviti testiranje, ki dokazuje, da zmorejo izobraževanje. Test je sestavljen iz matematičnih nalog in 120 vprašanj iz različnih področij (tudi v zvezi z interesi in načrti za prihodnost), več kot polovica pravih odgovorov pa pomeni, da se dijak s posebnimi potrebami lahko vpiše na zeleno smer oz. narava njegovih posebnih potreb ni takšna, da učenec šolanja ne bi zmoget. Pomembno pri tem je, da učenec izkaže interes za učenje in določene nujno potrebne sposobnosti za nek poklic. V primeru težav z učenci opravijo individualno svetovanje za starše in razrednike, ki obvestijo druge učitelje o načinu reševanja problema. Načrt posebnega dela z učencem mora biti zabeležen v pisni obliki. Z učenci s posebnimi potrebami se ukvarjajo največ na

osnovnošolski ravni, in sicer psihologi, različni strokovnjaki ter učitelji, na srednji šoli posebne pomoči ni, saj se s pomočjo že omenjenega testiranja učencem, ki programa ne bi zmogli, zavrne možnost vpisa na zahtevnejše smeri. Če se večje učne, vedenjske ipd. težave pojavijo kasneje, lahko učenec opravlja testiranje sposobnosti tudi med šolskim letom in ga šola na osnovi rezultatov izključi ali pa sme ostati.

V primeru, da se šola odloči za osebni kurikulum (prilagojeni kurikulum) za učenca s težavami, morajo starši podpisati pogodbo s šolo o prilagojenem programu. Prilagojeni program z izborom nalog za posamezne predmete sestavi tim učiteljev, učenec pa je dolžan opraviti vse naloge sproti, doma ali v šoli, odvisno od dogovora. Njegovo delo le redko nadzoruje razrednik, saj ima druge obveznosti (25 učencev v razredu, srečanja z drugimi učitelji ipd.), ampak največkrat učitelj-mentor, ki ga določi ravnatelj. Če se dijak ali starši ne držijo pogodbenega dogovora, učenec več ne more ostati v izobraževalnem programu, za katerega je bil narejen prilagojeni kurikulum. Učitelj mentor dnevno spremlja in preverja delo učenca s prilagojenim kurikulumom, zato je včasih težko najti ustreznega učitelja. Dijak, ki uspešno opravi izobraževalni program po prilagojenem kurikulumu, ob koncu šolanja ne prejme diplome o zaključku šolanja v določenem izobraževalnem programu, ampak je šolam omogočeno, da fleksibilno izdajo diplomu o narejenih vsebinah. Za dvig uspešnosti na šolah organizirajo seminarje za starše in učence na temo, kako organizirati čas. Promocijo poklicev izvajajo na poklicnih razstavah, na osnovnih šolah, sodelujejo z avtobusom poklicev, prirejajo dneve odprtih vrat, vabijo bivše dijake na šolo oz. v razrede ipd. Za promocijo na šoli skrbijo štirje učitelji, aktivnost je všteta v delovno obvezo. Učitelji imajo 18 ur učne obveze, 6 ur tedensko so s sklepom ravnatelja zadolženi za določena dela (npr. promocija poklicev), ostalo delo opravijo doma (priprave, popravljanje nalog ipd.). Šola ima brošuro s kratkimi opisi izobraževalnih smeri (odgovori na vprašanja KAJ, KAKO in KAM po...) in s predmetniki za posamezne smeri, ter promocijske letake s podrobnejšim opisom splošnih in poklicnih kompetenc ter z informacijami o trajanju šolanja, o možnostih nadaljnjega študija in zaposlitve. Tudi na tej šoli se zavedajo, da so izobraževalni programi njihova najboljša promocija, zato jih sproti posodablajo in prilagajajo potrebam okolja v okviru dovoljenih 45 odstotkov vsebin.

6.5.2011 – Evalvacija ogleda dobre prakse

Evalvacija ogleda dobre prakse v Barceloni je potekala v avli hotela Front maritime in je pokazala, da smo izvedeli veliko koristnih in zanimivih informacij, ki jih bomo lahko uporabili pri svojem delu, in prejeli veliko gradiva. Posnemanja vredna je ideja avtobusa poklicev, redne tedenske pogovorne oz. svetovalne ure v zvezi z izbiro poklica za zunanje obiskovalce, promocijske aktivnosti kot del učne obveze v višini 6 ur, ob čemer učitelj ni več

dolžan sprejeti drugih dodatnih obveznosti, skrb za preudarno izbiro učnih vsebin oz. modulov, ki so mladim blizu, in so prilagojene potrebam trga delovne sile in željam mladih (želje po spoštovanem, iskanem poklicu, dobrem zaslužku ipd.), osveščanje javnosti (socialnih partnerjev) o pomenu posameznih poklicev, prilagojeni kurikulum, delna diploma, večplastno testiranje sposobnosti učencev z učnimi (in drugimi) težavami, seminarji o organizaciji časa ipd. Presenečeni smo bili tudi nad disciplino in delovnim vzdušjem med dijaki v učni hali s stroji, okolica šole je snažna, brez ogorkov, smeti ali pljunkov (mimogrede, pljuvanje na javnih površinah je kaznivo), ki smo jim vse prevečkrat priča v okolici naših šol. Kot učitelji in vzgojitelji si želimo, da bi se tudi na tem področju naša zakonodaja prilagodila standardom najrazvitejših evropskih regij, saj dosledna zakonodaja lahko veliko pripomore pri oblikovanju in vzdrževanju občečloveških vrednot in s tem pomaga vzgajati tako staršem kot tudi šoli. Zanimiva je bila, npr., informacija o delovanju socialne policije, ki šolam pomaga pri reševanju najtežjih problemov z učenci, saj šola ni pristojna za reševanje tovrstnih težav. Tudi v primeru preprodaje drog se je šola obrnila na policijo, ki je ukrepala po veljavni zakonodaji in oglobila storilce.

Eden od pogojev za sprejem naše skupine na katalonskem šolskem ministrstvu in v enem najuspešnejših in največjih srednješolskih centrov za poklicno usposabljanje v Barceloni je bila tudi navezava stikov za možnost izmenjave učencev na delovni praksi, za kar so na šolskem ministrstvu še posebej zainteresirani. Ker smo tudi na šolah, iz katerih prihajamo, za tovrstno sodelovanje zelo zainteresirani, smo se okvirno dogovorili za nadaljnje sodelovanje in za realizacijo skupnih aktivnosti preko gospe Angels Font Burre in gospe Marie Pascual.

Socialno – ekonomski aspekt razvoja mesta Barcelona na primerih dobre prakse razvijanja posameznih poklicnih kompetenc s področja tehnike ter gostinstva in turizma je usmerjen v razvejano trgovinsko in gostinsko-turistično dejavnost, ki prinaša mestu večino zaslužka in zaposluje velik del prebivalstva. Prav zaslužek je tisti, ki v določene veje gospodarstva pritegne največ zaposlenih. Katalonija spada med najbolj razvite regije Španije, zato je nezaposlenost v tej regiji najnižja. Relativno dober standard prebivalstva se kaže v visoki splošni kulturi oz. v odnosu do snažnega okolja, do gledališke in drugih umetnosti ipd., ob čemer je treba izpostaviti, da so Katalonci zelo delovni in disciplinirani. V gostinskih obratih smo naleteli na učence, ki se izobražujejo v obratih (ni nujno dualni sistem), za tovrstno delo znotraj šolske delovne prakse niso plačani. V Barceloni je prebivalstvo izredno skoncentrirano, saj se tukaj poleg številnih srednjih šol in univerz nahajajo tudi največji gospodarski koncerni Katalonije, kar omogoča šolam dobro sodelovanje z zainteresiranimi socialnimi partnerji pri oblikovanju aktualnih izobraževalnih programov, istočasno pa mladim omogoča dobre možnosti za zaposlovanje. To je tudi eden od razlogov, da šole z

aktualnimi izobraževalnimi programi nimajo težav z vpisom, medtem ko morajo številne šole, ki se niso vedele prilagoditi potrebam sodobne družbe, zapreti svoja vrata ali spremeniti izobraževalne programe.

Pripravila:

Metka Ritonja,

Promocija poklicev Munus 2 na SŠGT Maribor